

Kestävä liiketoiminta vaatii tahtoa, tietoa ja tekoja

14.9.2026

Kestävyydestä on tullut yhä keskeisempi osa yritysten liiketoimintaa. Pk-yrityksissä haasteena on kuitenkin usein se, miten kestävyyteen liittyvät tavoitteet viedään käytännön toimintaan tilanteessa, jossa aikaa, osaamista ja muita resursseja on rajallisesti. Kestävyystyö edellyttää tavoitteiden lisäksi johtamista, henkilöstön osaamista sekä tietoa, jonka avulla toimintaa voidaan seurata ja kehittää. Zaman ym. (2025) korostavatkin pk-yritysten kestävyyttä käsittelevässä kirjallisuuskatsauksessaan, että kestävyyttä on tarpeen tarkastella kokonaisuutena, jossa yrityksen strategia ja käytännön toiminta kytkeytyvät tiiviisti toisiinsa.

SEAMKin ja Vaasan yliopiston VEKKI-hankkeessa on haastateltu yrityksiä ja selvitetty, miten kestävyyttä edistetään käytännössä, millaista kestävyyteen liittyvää tietoa yrityksissä kerätään ja miten sitä hyödynnetään. Haastatelluissa yrityksissä kestävyystyö näkyy esimerkiksi energia- ja materiaalitehokkuuden parantamisena, päästöjen vähentämisenä, henkilöstön hyvinvoinnista ja työturvallisuudesta huolehtimisena sekä kestävyysosaamisen kehittämisenä. Haastatteluissa korostui, että onnistuneen kestävyystyön keskiössä ovat johdon sitoutuminen, henkilöstön osaaminen sekä toimivat käytännöt kestävyyteen liittyvän tiedon keräämiseen ja hyödyntämiseen.

Johdon sitoutumisesta yhteiseen tekemiseen

Johdon sitoutumisella on keskeinen merkitys siinä, miten kestävyystavoitteita viedään yrityksen käytännön toimintaan. Johdon tehtävänä on luoda edellytykset tavoitteiden toteuttamiselle ja varmistaa, että niiden saavuttamiseen on riittävät resurssit (Madrid-Guijarro & Duréndez 2024). Haastatelluissa yrityksissä johdon sitoutuminen näkyi muun muassa siinä, että kestävyys oli huomioitu strategiassa ja tavoitteissa. Tämän

rinnalla kestävyystyötä vietiin eteenpäin konkreettisilla toimenpiteillä ja kehittämällä yritysten käytännön toimintaa.

Toiminnan kestävyyden edistämisessä ja tavoitteiden saavuttamisessa henkilöstön osaaminen on tärkeässä asemassa. Haastatteluissa nousi esiin, että yrityksissä on panostettu henkilöstön kestävyysosaamisen kehittämiseen sekä sisäisten että ulkoisten koulutusten avulla. Kestävyysosaamisen vahvistaminen koko organisaatiossa on tärkeää, sillä eri tehtävissä työskentelevät tuntevat parhaiten omaan työhönsä liittyvät prosessit ja kehittämismahdollisuudet. Kun oman työn tuntemus yhdistyy ymmärrykseen kestävyydestä ja siihen liittyvistä tavoitteista, voidaan tunnistaa konkreettisia keinoja edistää kestävyyttä aidosti osana jokapäiväistä työtä. Kestävyystyötä ei tulisikaan jättää vain yksittäisten asiantuntijoiden tai osaston vastuulle, vaan henkilöstön osaamista ja valmiuksia osallistua kestävyystyöhön tulisi vahvistaa koko organisaatiossa (Schröder ym. 2023).

Data ja järjestelmät kestävyyden kehittämisen tukena

Kestävyysdatalla on keskeinen merkitys silloin, kun yritys haluaa johtaa kestävyyttä tavoitteellisesti. Yritys voi mitata esimerkiksi energiankulutusta, syntyviä päästöjä, työtapaturmien määrää ja henkilöstön vaihtuvuutta. Näiden tietojen avulla voidaan seurata toiminnan kehitystä ja arvioida, eteneekö yritys kohti asettamiaan tavoitteita. Tarkoituksena ei kuitenkaan ole kerätä mahdollisimman paljon dataa, vaan tunnistaa oman toiminnan ja asetettujen tavoitteiden kannalta olennainen tieto. Olennaiseen tietoon keskittyminen auttaa yritystä tekemään perusteltuja päätöksiä ja kohdentamaan toimenpiteitä sinne, missä niitä tarvitaan.

Kestävyysdatan hyödyntäminen edellyttää, että yrityksessä on selkeät ja toimivat prosessit tiedon keräämiseen ja käsittelyyn. Olennaista on, että tarvittavaa tietoa kerätään johdonmukaisesti ja että tieto on saatavilla silloin, kun sitä tarvitaan toiminnan seurantaan ja kehittämiseen. Yritysten kanssa käydyissä keskusteluissa digitaaliset järjestelmät nousivat esiin tärkeänä osana tiedon keruuta ja hallintaa. Kestävyyteen liittyvän tiedon keräämisessä ja käsittelyssä pyrittiin hyödyntämään mahdollisimman pitkälle jo käytössä olevia järjestelmiä ja kehittämään niiden käyttöä uusien tarpeiden mukaan. Tavoitteena on, että kestävyyteen liittyvä tieto saadaan mahdollisimman luontevasti osaksi yrityksen nykyisiä käytänteitä ja järjestelmiä.

Pk-yrityksessä kestävyysdatan kehittäminen kannattaakin aloittaa tarkastelemalla jo olemassa olevaa tietoa ja järjestelmiä. Ensin on hyvä selvittää, mitä kestävyyden kannalta olennaista tietoa yrityksessä jo kerätään, missä tieto sijaitsee ja miten sitä voidaan hyödyntää. Tämän jälkeen voidaan tunnistaa, mitä tietoa tavoitteiden saavuttamiseksi vielä tarvitaan ja miten sen kerääminen kannattaa järjestää. Vasta tämän pohjalta voidaan arvioida, palvelevatko nykyiset järjestelmät yrityksen tarpeita vai tarvitaanko niiden rinnalle uusia ratkaisuja.

Kestävyystyö etenee askel kerrallaan

Kestävyystyö on jatkuvaa kehittämistä, eikä kaikkea voi – eikä tarvitse – ratkaista kerralla. Rajallisilla resursseilla toimivissa pk-yrityksissä on tärkeää lähteä liikkeelle tunnistamalla oman toiminnan kannalta olennaisimmat kestävyyskysymykset. Tämä tarkoittaa toisaalta sen tarkastelua, millaisia vaikutuksia yrityksen toiminnalla on ympäristöön ja ihmisiin, ja toisaalta myös sitä, millaiset kestävyyteen liittyvät muutokset ja riskit voivat vaikuttaa yrityksen omaan toimintaan. Näin kehittämistyötä ja käytettävissä olevia resursseja voidaan suunnata niihin asioihin, joilla on yrityksen ja sen toimintaympäristön kannalta eniten merkitystä.

Kun yritys on tunnistanut oman toimintansa kannalta tärkeimmät kestävyyteen liittyvät kysymykset ja vaikutukset, tulee seuraavaksi määritellä mitä niiden osalta halutaan saavuttaa ja millaisin toimenpitein tavoitteisiin voidaan päästä. Tavoitteiden ei tarvitse kattaa kaikkea kerralla, vaan kehittämistä voidaan viedä eteenpäin vaiheittain yrityksen lähtökohdat ja resurssit huomioiden. Tärkeintä on, että tavoitteet näkyvät käytännön toiminnassa ja että niiden toteutumista seurataan. Oman toiminnan kehittämisessä kannattaa hyödyntää myös muiden kokemuksia ja hyväksi havaittuja käytänteitä. Yrityshaastatteluissa nousikin esiin, että tietoa ja uusia näkökulmia haetaan esimerkiksi muilta yrityksiltä, verkostoista, asiakkailta ja asiantuntijoilta. Muilta saatua tietoa ja kokemuksia voidaan soveltaa yrityksen omiin tarpeisiin ja hyödyntää kestävyystyön kehittämisessä.

Kestävyystyön vieminen osaksi yrityksen arkea rakentuu lopulta monesta toisiaan tukevasta tekijästä. Johdon sitoutuminen antaa työlle suunnan ja edellytykset, henkilöstön osaaminen mahdollistaa käytännön kehittämisen ja kestävyysdata auttaa seuraamaan, mihin suuntaan toiminta kehittyy. Kestävyysdatan merkitys onkin hyvin keskeinen, sillä sen avulla voidaan seurata tavoitteiden toteutumista, tunnistaa kehittämistarpeita ja perustaa päätöksiä ajantasaiseen tietoon. Olennaista ei kuitenkaan ole tiedon määrä, vaan se, että yrityksen kannalta merkityksellinen tieto saadaan osaksi johtamista ja käytännön toimintaa. Kun tavoitteet, osaaminen ja tieto tukevat toisiaan, kestävyystyö voi rakentua vaiheittain luontevaksi osaksi yrityksen arkea ja jatkuvaa kehittämistä.

Artikkeli on kirjoitettu osana VEKKI – Verkoston vastuullisuusdata kiertotalouden edistämisessä -hanketta, joka on Euroopan unionin osarahoittama. Hanketta toteuttavat yhteistyössä Seinäjoen ammattikorkeakoulu ja Vaasan yliopisto.

Laura Könönen
Asiantuntija, TKI
SEAMK

Sanna Joensuu-Salo
Tutkijayliopettaja, dosentti
SEAMK

Anni Rajala
Nuorempi apulaisprofessori
Vaasan yliopisto

Annemari Vanhaviitakoski
Yliopisto-opettaja
Vaasan yliopisto

Lähteitä

Zaman, M., Tanewski, G. & Ekanayake, G. (2025). *What does sustainability mean for small and medium enterprises: A systematic literature review.* Journal of Cleaner Production, 492, 144830.

Madrid-Guijarro, A. & Duréndez, A. (2024). Sustainable development barriers and pressures in SMEs: The mediating effect of management commitment to environmental practices. *Business Strategy and the Environment, 33*(2), 949–967. https://doi.org/10.1002/bse.3537

Schröder, S., Wiek, A., Farny, S. & Luthardt, P. (2023). Toward holistic corporate sustainability—Developing employees' action competence for sustainability in small and medium-sized enterprises through training. *Business Strategy and the Environment, 32*(4), 1650–1669. https://doi.org/10.1002/bse.3210